

گروه درسی ادبیات فارسی آذربایجان شرقی

طرح درس روزانه درس علوم و فنون ادبی ۳

مشخصات کلی	شماره طرح درس: ۸	موضوع درس: سبک شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی	تاریخ اجرا: ۱۴۰۳/۸/۲۹	مدت اجرا: ۹۰ دقیقه
	مجری: سجاد نصیری	کلاس: دوازدهم انسانی	تعداد فراگیران: ۲۲ نفر	مکان: دبیرستان دکتر آراز سرچمی

الف: قبل از تدریس

اهداف بر اساس تلفیقی از هدف نویسی برنامه درسی ملی و طبقه بندی جدید

اهداف و پیامدها										سطح هدف
۱- آشنایی دانش آموزان با سبک ادبیات معاصر و انقلاب اسلامی										هدف کلی
۱- فراگیران درباره ادبیات انقلاب اسلامی مطالبی را بدانند ۲- فراگیران تعدادی از لغات ادبیات معاصر را بیاموزند. ۳- فراگیران درباره شعر و نثر این دوره اعم از محور زبانی و فکری و ادبی مطالبی را بفهمند.										اهداف مرحله‌ای
اهداف (با رعایت توالی محتوای درسی) انتظارات در پایان آموزش حیطه و سطح در بلوم عناصر برنامه درسی ملی تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق عنصر عرصه ارتباط با خود خدا خلق خلقت										هدف‌های رفتاری آموزشی
۱- فراگیران سبک شعر این دوره را با دوره های قبل مقایسه کنند.										
۲- فراگیران سبک نثر این دوره را با دوره های قبل مقایسه کنند.										
۳- فراگیران نوع متن داده شده را از سبک های دیگر تشخیص دهند.										
۴- مضمون های نثر این دوره را بدانند.										
۵- متنی را بخواند و از نظر قلمرو ادبی تحلیل کند.										
۶- فراگیران حداقل دو مورد از ویژگی های زبانی شعر این دوره را بگوید.										
۷- فراگیران دو مورد از ویژگی های ادبی و فکری سبک معاصر را بدانند.										
۸- فراگیران ویژگی های زبانی نثر این دوره را توضیح دهند.										
۹- فراگیران موارد مربوط به ویژگی نثر را از نظر ادبی و فکری تحلیل می کنند.										
۱۰- فراگیران به سوالات مربوط به این درس پاسخ می دهند.										
۱۱- فراگیران وزن شعر این دوره را تشخیص می دهند.										
۱۲- فراگیران لحن مناسب شعر این دوره را می دانند.										
۱۳- فراگیران جملاتی را در این حوزه به کار می برند.										

شعر نثر سطح زبانی / فکری / ادبی	رئوس مطالب
کتاب درسی - وایت برد - ماژیک - لب تاپ یا کامپیوتر - پروژکتور - پاورپوینت	مواد و رسانه‌های آموزشی
۱- فراگیران نوع متن را از نظر سطوح مختلف تشخیص می دهند. ۲- ویژگی های زبانی شعر معاصر را نام می برند. ۳- وضعیت حماسه و عرفان را در شعر این دوره بیان می کند. ۴- از ویژگی های زبانی نثر این دوره دو مورد را بنویسد.	پیش بینی رفتارورود ی
زمان: ۷ دقیقه سلام و احوالپرسی، خواندن یک متن ادبی مربوط به سبک ادبیات معاصر با توجه به فضای کلاس، حضور غیاب.	ایجاد ارتباط اولیه
گروه بندی براساس سطح علمی فراگیران ۶ گروه ۴ نفره.	گروه بندی، مدل و ساختمان کلاسی
زمان: ۷ دقیقه خواندن شعر قیصر امین پور ، به صورت گروهی، بعد از آن خوانش انفرادی یک نفره، پرسش یک سوال ساده از ویژگی های این شعر که احتمالاً همه فراگیران بتوانند جواب بدهند.	روش ایجاد و تداوم انگیزه
زمان: ۱۰ دقیقه برای سنجش سطح اطلاعات دانش آموزان سوال هایی نظیر سوالات زیر می پرسیم: ۱- چگونه واژه هایی وارد شعر این دوره شدند؟ ۲- ویژگی سادگی را در بیت زیر مشخص نمایید. ۳- واحد شعر در سبک شعر معاصر چیست؟ ۴- کدام نوع شعر در این دوره پرکاربرد است؟ ۵- موضوع نثر در این دوره چه چیزهایی می تواند باشد؟ ۶- نثر داستانی تحت تاثیر چگونه گفتاری است؟ ۷- مهم ترین ویژگی نثر از نظر فعل چیست؟	ارزشیابی آغازین
روش تدریس اصلی و محوری: روش تدریس اعضای تیم روش فرعی: (بحث و مشارکت گروهی، بارش فکری، توضیحی، شرکت فعال اعضا در بحث).	روش های تدریس
ب: فعالیت های مرحله حین تدریس	
زمان: ۶ دقیقه - ایجاد حس علاقه به شعر و نثر سبک معاصر و ادبیات انقلاب اسلامی توسط دبیر با خوانش شعر قیصر امین پور و یا یک متن ساده ادبی معاصر. - آماده کردن و راه اندازی لب تاپ و کامپیوتر توسط دانش آموزان - نوشتن ویژگی های شعر و نثر این دوره و پخش بر روی صفحه سفید وایت برد به روش اسلاید.	آماده سازی

فعالیت‌های معلم- دانش‌آموز: این فعالیت‌ها به صورت تلفیقی مطرح می‌شود و تفکیک آن به معنای مجزا بودن فعالیت‌های معلم و دانش‌آموز است و منطقی به نظر نمی‌رسد و به همین خاطر از خط‌چین استفاده شده است.

۱- آمادگی فردی	۲- کار تیمی	۳- آزمون	۴- نقد و بررسی	۵- جمع بندی
افراد گروه یک بار درس را با حوصله و دقت بیشتر می‌خوانند.	تشکیل یک تیم موقت از اعضای گروه‌ها، مثلاً شماره ۲ هر گروه یک تیم تشکیل می‌دهند و تا نحوه بحث و بررسی را به گروه‌های خود انتقال دهند.	اجرای آزمون از کل محتوا برای همه، با ارائه سوالات عینی، ارائه کلید، شرح و نمره گذاری توسط دانش‌آموزان. تعیین معدل گروهی و تعیین نقاط ضعف و قوت گروه‌ها	نقد نمره هر فرد که بیانگر میزان فهم فرد است نقد نمره هر تیم که بیانگر میزان فهم تیم است نقد کیفیت تدریس‌ها از روی نمرات هر بخش، لازم به ذکر است میزان زمان اختصاص یافته به کار تیمی، تأثیر مستقیم در کیفیت آموزش دارد.	انتخاب افراد به طور تصادفی یا آزادانه از تمام تیم‌ها به تعداد قسمت‌های محتوا ارائه یک بخش از درس توسط یک فرد بحث در رابطه با محتوای هر بخش ارائه توضیحات تکمیلی توسط معلم
زمان: ۵ دقیقه	زمان: ۳۰ دقیقه	زمان: ۵ دقیقه	زمان: ۵ دقیقه	زمان: ۵ دقیقه

۱- آمادگی فردی:

قسمت یکم برای اعضای شماره یک تمام تیم‌ها، سطح زبانی شعرو نثر، قسمت دوم برای اعضای شماره دو تمام تیم‌ها؛ سطح ادبی شعرو نثر، قسمت سوم برای اعضای شماره سه تمام گروه‌ها، سطح فکری شعرنثر ارائه می‌شود تا آنها را به طور دقیق کامل مورد مطالعه و بررسی قرار دهند.

۲- کار تیمی:

در این قسمت روش‌های ارائه درس توسط اعضای داخلی تیم می‌تواند توسط معلم پیشنهاد شود و یا به صورت خلاقانه توسط دانش‌آموزان اجرا شود. بعد از تدریس اعضا در تیم، اجرای بخش‌های کلاسی مربوط سطح‌ها نیز در پایان هر قسمت محتوا ارائه می‌گردد. در این مرحله اعضای هم‌نام، یک تیم تشکیل می‌دهند و به بحث در مورد قسمت مربوطه می‌پردازند پس از تحلیل و بررسی محتوا و رفع ابهامات همدیگر، با راهنمایی دبیر به یک روش واحد برای ارائه این قسمت از محتوا برای تیم‌های خود می‌رسند، اعضا به تیم‌های خود برگشته و تدریس هر قسمت توسط عضو مربوطه به شرح زیر شروع می‌شود.

روش ارائه قسمت ۱: اعضای شماره ۱، با روش‌های مختلف آموزشی و با پرسش و پاسخ سطح زبانی شعر و نثر را بررسی می‌کنند.

مثال: ۱- چگونه نوشتاری وارد نثر این دوره شده‌اند؟

۲- چرا از لغات عربی در نثر کاسته شده‌است؟

۳- مهم‌ترین ویژگی‌های شعر این دوره چیست؟

روش ارائه قسمت ۲: اعضای شماره ۲ با روش‌های مختلف آموزشی و با پرسش و پاسخ سطح ادبی شعر و نثر را بررسی می‌کنند.

۱- معشوق در شعر این دوره زمینی است یا آسمانی؟

۲- مخاطب شعر این دوره کیست؟

۳- چه نوع نثری در این دوره رواج یافت؟

روش ارائه قسمت ۳: عضو شماره ۳ همانند گروه‌های بالا مطالب را ارائه می‌دهد.

۳- آزمون:

در این قسمت از فرایند تدریس معلم در صورت امکان به شکل الکترونیکی یا مکتوب و در غیر اینصورت به حالت شفاهی سوالاتی از درس می‌پرسد. با این هدف که کدام قسمت محتوا بهتر یاد گرفته شده‌است و در درک کدام مباحث شکل وجود دارد همچنین با این کار میزان عملکرد اعضای ارائه دهنده محتوا نیز ارزیابی می‌شود. براساس نتایج بدست آمده در بخش‌های بعدی اشکالات و نواقص برطرف و ترمیم آموزشی صورت می‌گیرد. البته اگر سوال‌ها به صورت تستی تهیه و توسط تیم‌ها اجرا و نمره گذاری شود، در زمان نیز صرفه جویی خواهد شد.

۴- نقد و بررسی:

در این قسمت نقد نمره هر فرد که بیانگر میزان فهم فرد است و نقد نمره هر تیم که بیانگر میزان فهم تیم است صورت می‌گیرد. همچنین از روی نمرات هر بخش از محتوا، نقد کیفیت تدریس‌ها نیز صورت می‌گیرد.

۵- جمع بندی:

در این مرحله لازم به توضیح است که بخش‌های ایفای نقش و حالت‌های نمایش و عمومی کلاسی، می‌تواند به اختیار دبیر در بند ۲ روش تدریس یا در این بند اجرا شود. در جمع بندی‌های نهایی یا مرحله ای انتخاب افراد به صورت تصادفی یا آزادانه از تمام تیم‌ها به تعداد قسمت‌های محتوا انجام می‌شود و ارائه یک قسمت از درس توسط یک فرد و بحث در رابطه با آن در اینجا صورت می‌گیرد. معلم از روش‌های توضیحی در جهت ترمیم آموزشی و رفع اشتباهات یادگیری استفاده می‌کند و شکل‌گیری کامل یادگیری انجام می‌پذیرد.

در این مورد تلاش می شود موقعیت و شرایطی بوجود آید تا خلاقیت دانش آموزان در زمینه شناخت متن یا شعر های معاصر آشکار شود. در این خلاقیت ها ممکن است در اجرای نمایش، انتخاب فیلم، تهیه انیمیشن، ساخت پاورپوینت و تهیه سایر رسانه های آموزشی تهیه شده توسط دانش آموزان یا در قالب بیان دیدگاه های جالب و نواندیشانه و ... دیده شود.	فعالیت های دانش آموزان
ج: فعالیت های تکمیلی	
الف: تکوینی (در جریان تدریس) ۱- چند واژه عامیانه معاصر بگوید. ۲- صور خیال در شعر این دوره چه جایگاهی دارند؟ ۳- در نثر این دوره واژگان عربی و اروپایی چه جایگاهی پیدا کرده اند؟ ۴- قالب هاو ساختارهای داستانی چگونه است؟ ۵- از هر کدام از سطوح زبانی، ادبی و فکری شعر و نثر یک ویژگی را بیان کند. ب: ارزشیابی تراکمی ۱- در دهه چهل و پنجاه کدام نوع شعر مورد توجه روشنفکران بود؟ ۲- بعد از پیروزی انقلاب اسلامی چه نوع قالب های شعری رواج یافت؟ ۳- موضوعات عمده داستان را در این دوره نام ببرید. ۴- در سطح ادبی این دوره کدام نوع قالب نوشتاری رایج نبود؟ خاطره - سفرنامه - داستان بلند - شرح حال ۵- نام دیگر داستان نویسی چیست؟ ۶- متن زیر را از نظر قلمرو ادبی تحلیل کنید این تنگ عیشی برای مولوی نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خست و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت.	تجرباتی
زمان: ۵ دقیقه	جمع بندی و ساخت دانش جدید بیان خلاصه درس توسط معلم به منظور ارائه بازخورد ارزشیابی
زمان: ۳ دقیقه	تعیین تکالیف و اقدامات بعدی مطالعه درس و مروری بر مطالب ارائه شده در کلاس برای جلسه آینده؛ مخصوصاً کسانی که نمرات کمی گرفته اند و مشکل یادگیری دارند. عمومی: حل تمرینات ص ۱۰۳ اقدامات برای جلسه تدریس بعدی: وزن در شعر نیمایی
زمان: ۲ دقیقه	معرفی منابع کتاب درسی علوم و فنون ادبی ۳ متوسطه دوم رشته علوم انسانی چاپ ۱۴۰۱ سبک شناسی شعر . شمیسا، سیروس، نشر فردوس، تهران ۱۳۷۴ سبک شناسی نثر . شمیسا، سیروس، نشر میترا، تهران ۱۳۷۷
با احترام - سجاد نصیری میانه	